

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 209

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POŠTOVALNICA CELJE: Prešernova 8, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, sreda 13. septembra 1939

NAROČNINA NA MESEČ
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Poljaki zopet zavzeli Lodž

Sklepi vojnega sveta v Parizu

Vsako upanje na sklepanje separatnega miru onemogočeno - Italijanska napoved o nadaljnjem razpletu vojne - Zedinjene države ne bodo dovolile nobenega napada na Kanado ali na evropske kolonije v Ameriki - Obe poljski armadi dosegli zvezo z glavno vojsko

Bojne operacije ob Saari

BOJNE OPERACIJE OB SAARI
PARIZ, 13. sept. Francosko uradno poročilo pravi, da je sovražnik včeraj poročil, da je protinapad, ki pa so bili vsi odbiti. Posebno močan je bil ogenj sovražnikove artilerije. Francoske čete so napadale osrednjo sekcijo obrambe Saarbrückena s tanki in motoriziranimi edinicami ter so utrdile zavzete položaje. V tem sektorju so se francoske čete približale že na 10 km Siegfriedovi črti. Nemški napad na Sierck ni imel nikakega uspeha.

PARIZ, 13. sept. Havas. Glavna operacija na zahodni fronti je na 20 km dolgem sektorju vzhodno od Saare. Operacije v gozdu Warnt imajo karakter čiščenja, to pa zaradi poznejšega lažjega operiranja drugih čet, ki bodo prišle na ta teritorij. Čisti se teritorij med Sargemündom in Hornbachom. Francoske čete so zasedle vrhove na obali reke Bliese ter dominirajo nad mestecema Bileskastell in Zweibrücken. S tem se pojašnjuje živa reakcija nemške artilerije. Nemško poročilo naziva ta teren, kjer so težki artilerijski boji, ozemlje, »kjer se borijo partulje«.

BERLIN, 13. septembra. (DNB.) Londonski radio poroča: Francosko vojno poročilo od 12. septembra zvečer javlja nadaljevanje prejšnji dan doseženega napredka na enem delu fronte ter močan topniški ogenj od strani sovražnika.

Vojna do naravnega konca

Vsebina pakta, katerega besedilo je bilo včeraj sklenjeno med zastopniki Anglije in Francije

LONDON, 13. septembra. Včeraj se je sestel v Franciji angleško-francoski vrhovni vojni svet. Sestanek so se udeležili ministrski predsednik Chamberlain, lord Chatfield, ministrski predsednik Daladier in generalisim Gamelin. O tem sestanku je bilo izdano sinoči tu uradno poročilo, ki pravi, da je bil namen posveta izmenjati medsebojna mišljenja o položaju, ki je bil ustvarjen z dosedanjimi dogodki, in sprejeti sklepe, ki so potrebni za najbližjo bodočnost. Na sestanku je bila dosežena popolna soglasnost med zastopniki Anglije in Francije, tako glede ukrepov, ki so potrebni za zmago v vojni, kakor tudi glede angleško-francoske pomoči, ki je potrebna Poljski, katera se tako hrabro upira silnemu in brezobzirnemu napadu na svoje ozemlje. Ko se je ministrski predsednik vrnil z letalom v London, je bil še zvečer sprejet pri kralju v avdienci, kateremu je poročal o rezultatih sestanka v Franciji. Iz poučenega vira se pa še izve, da je bilo včeraj sklenjeno besedilo pakta med Anglijo in Francijo o

vojnih ciljih. Ta pakt določa med drugim tudi, da niti Anglija niti Francija ne moreta sklepati separatnega miru, in to tudi ne v primeru popolnega poraza Poljske. Med zahodnima demokracijama in med Nemčijo ne more biti nobenega kompromisa več. Vojna se bo vodila do naravnega konca. Tudi zadevna posredovanja Italije bodo v bodoče odklonjena.

Vojaške, gospodarske in finančne priprave

PARIZ, 13. septembra. (Havas.) Po včerajšnjem sestanku šefov francoske in angleške vlade, Daladierja in Chamberlaina, je bil izdan komunique, ki pravi, da se je na tem sestanku predvsem izreklo priznanje herojskemu zadržanju poljske vojske in se je še enkrat na svečan način izjavilo, da sta Francija in Anglija čvrsto odločeni nuditi Poljski vso svojo pomoč, s katero razpolagata. To je najboljši odgovor na nemške manevre, ki gredo za tem, da bi se Poljska oddvojila od njenih zaveznikov. V komunikatu se nadalje poudarja, da bosta Francija in Anglija razvili vse svoje sile in napore, kako bi dobili to jima vsiljeno vojno. To potrjuje dobiva vso svojo važnost od trenutka, ko je vsakomur jasno, da se je Velika Britanija popolnoma pridružila Franciji in Poljski. Kakor je znano, je pa na njeno stran stopila tudi Kanada, ki je Nemčiji napovedala vojno in izglasovala vojne kredite, kakor jih v njeni zgodovini svet ne pozna. Istotako je tudi Novi Zeland že pričel zbirati prostovoljce, a tudi Indija je stavila svoje vire na razpolago Veliki Britaniji. Tudi v vseh delih francoskega imperija se vrši mobilizacija, in to v slajnem tempu. Kar zadeva edinstvo delovanja v gospodarski vojni, je tudi to popolnoma ustvarjeno. Francoski strokovnjaki v Londonu delajo s svojimi angleškimi kolegi, kako bi najbolje zasigurali svobodo prehrane obeh držav, sovražniku pa jo otežkočili. Istotako je angleški finančni minister poslal francoske.

Nadaljevanje na 2. strani

MARŠAL PETAIN

bo verjetno v novi francoski vladi vojni minister

čete sinoči spet zasedle Lodž. Javljajo tudi, da so poljske čete, ki so bile odrezane v področju Poznanja, spet vzpostavile zvezo s svojo divizijo, ki operira nedaleč od Kutna, južnozahodno od Varšave.

LONDON, 13. sept. (Reuter.) Uradno poročilo, ki je bilo objavljeno v Varšavi, potrjuje, da je poljskim četam uspelo spet zavzeti Lodž. Istotako se potrjuje vest, da sta obe poljski armadi, nahajajoči se na področju Poznanja in Pomorjanskega, ki sta bili v nevarnosti, da bosta ujeti, vzpostavili spet medsebojno zvezo in sta zdaj v središču bojnih z nemškimi četami. Na koncu pravi poročilo, da je na vseh ostalih frontah prodiranje Nemcev zaustavljeno.

VARŠAVA, 13. septembra. Poljsko vrhovno poveljstvo odločno zanika nemške vesti, po katerih naj bi bile nemške čete že dosegle, ali celo prekoračile železniške proge, ki vežejo Varšavo z Bialystokom in Siedlicami. Obe ti železniški progi sta trdno v poljski posesti in daleč od front, na katerih se sedaj blijejo boji z Nemci.

VARŠAVA, 13. septembra. (Havas.) V bojih okoli Varšave je bil ranjen tudi vojaški škof Gawlina.

BERLIN, 13. sept. (DNB.) Po poročilu posebnega poročevalca s fronte, je ob priložnosti nekega napada nemških letal na poljske čete, ki so se umikale na področju Varšave, manjša nemška letalska štacija bila napadena od koncentričnega ognja poljskih topov in letal. Vendar je nemški eskadrilji uspelo izvršiti svojo nalogo in razdehati ceste in pota, po katerih so se umikali Poljaki. En nemški avion je bil zadet v oba motorja in se je moral spustiti sredi poljskih edinic. Pristanek se je posrečil in pilot in opazovalec sta prenesla svoja tovarisa, ki sta bila ranjena, v neko poljsko kmetško hišo, kjer so jima obvezali rane. Opazovalec se je, ker zna poljski jezik, posrečilo rpiiti skozi sovražnikove vrste do nemških čet, ki so rešile tudi drugega ranjenca.

MADRID, 13. sept. (DNB.) Vse časopise poudarja pod vtisom Göringovega govora, da Nemčija nima namere napasti Francijo, in da je tako dana možnost, da se po zasedbi Poljske spet doseže mir. Po sijajnih uspehih na bojiščih so na Španskem mnenja, da je na vzhodu glavna težkoča vojne že minila.

NEMŠKI APEL NA RDEČI KRIZ

BERLIN, 13. sept. (DNB.) Nemški Rdeči križ je poslal na mednarodni odbor Rdečega križa v Ženevi brzojavko, v kateri se pritožuje nad grozodejstvi, ki jih počenja Poljaki na svojem umiku nad pripadniki nemške narodnosti in nujno prosi, naj mednarodni odbor takoj odpošlje svojega zastopnika na Poljsko, da se bo pri polni svobodi gibanja lahko o tem prepričal.

Nemška napredovanja na Poljskem

BERLIN, 13. septembra. Velika bitka pred Varšavo je tik pred zaključkom. Nemški četam se je v nadaljnjih bojih posrečilo predreti severno in južno od Varšave proti vzhodu. Na severu od Varšave so že dosegle in deloma tudi prekoračile železniško progo, ki veže Varšavo z Bialystokom. Na jugu od Varšave pa prekoračile železniško progo Varšava-Siedlice. Na južnem bojišču vodirajo dalje v smeri proti Lvovu in dosegle pozicije severno in južno od Przemysla. Prav tako so obkolile razne poljske vojske in zalele celo skupino, ki je držala okoli Radoma. Z uspehom je nemško letalstvo bombardiralo celo vrsto poljskih mest in razdehalo zlasti prometne naprave.

BERLIN, 13. sept. (DNB.) Nemške čete na južni fronti so v naglem prodiranju na jugu Lvovu. Jugovzhodno od Przemysla je gorske čete zasedle mesto Sambor in tako na Dnjestr. Nemške hitre čete so zavzele Krakowice, severovzhodno od Pšennela (?).

BERLIN, 13. sept. (DNB.) Maršal Götter je na svojem potu na fronto obiskal v njegovem glavnem stanu in edinic na fronto, kakor tudi o ukrepih, ki jih je storil kot predsednik ministrskega sveta za obrambo rajha. Nato se je Götter postavila na terenu med Varšavo in Karpat. Hvalil je na posameznih letalnih letalce in je v filhrerjevem imenu veliko njih odlikoval z železnim križem. Na vsem njegovem potovanju skozi meje in sela so množice prebivalstva Götterja pozdravljale.

Italijanski glasovi o vojnem razpletu

V Nemčiji so še vse do zadnjega verjeli v možnost separatnega miru z Anglijo in Francijo. Pred strahotami vojne in letalskih bojov na zahodni fronti — Vojna bo trajala še več ko tri leta

RIM, 13. septembra. Italijanski listi razpravljajo zelo živahno o dosedanem razvoju evropske vojne in se ukvarjajo zlasti tudi s položajem na zahodni fronti. Tako pravijo, da so Nemci še vse do dneva po Göringovem govoru pričakovali, da na zahodni fronti ne bo večjih bojov in se bodo tako Francozi kakor Angleži zadovoljili s tem, da ostanejo na svojih položajih in na ta način izpolnijo obveznost, ki so jo prevzeli nasproti Poljakom s pogodbo o pomoči proti nemškemu napadu. Pričakovali so dalje, da se jim bo po zlomu Poljske posrečilo skleniti s Francijo in Anglijo premirje in mir, iz katerega bi izšla nova Evropa, kakršno so si oni zamislili. Sedaj ta nemška vera polagoma izginja in pričenjajo se tudi v Berlinu zavedati, da bo vojna dolga in strašna. Priprave, ki jih delajo

Angleži in Francozi doma, v dominionih in kolonijah to najbolj dokazujejo.

Vojna v popolnem obsegu se bo na zahodnem bojišču po sodbi italijanskih listov šele sedaj pričela, ko so prišle, oziroma še vedno prihajajo tja angleške čete in se pričakujejo tudi kolonialne. S splošnim napadom na zahodni fronti bo dan tudi znak za strahovito letalsko vojno, v katero bodo posegla letalska brodovja v neslutnem obsegu. Dosedanji letalski napadi na vzhodni fronti zdaleč niso imeli takega obsega, kajti zdi se, da so Nemci proti Poljakom uporabili le del svojega letalstva, ker jim je zadostovala tudi manjša flotilja za doseg prevlade nad šibkim poljskim letalstvom. Letalstvo bo zato šele v prihodnjih dneh pokazalo vso svojo pomembnost v moderni vojni.

Nemčija bo sedaj razglasila nemške-

mu narodu, da sta jo Anglija in Francija prisilili z napadom nanjo sprejeti boj in ga voditi do konca. Povedala bo tudi, da pada vsa odgovornost za ta boj na Anglijo, ki je Poljsko nahujskala in prisilila tudi Francozke, da se je popolnoma udeležila angleškemu ciljem. O strahotah sedanjih vojne, ki se bo šele razvila, piše tudi vatikansko glasilo »Osservatore Romano« in ne prikriva, da bo vojna ena najstrašnejših, kar jih pomni zgodovina, in bo verjetno trajala še več časa, kakor tri leta, kot napovedujejo iz Londona. List tudi pravi, da še nihče ne ve, kdo vse bo od sedanjih nevtralcov v nadaljnjem poteku prisiljen opredeliti se z orožjem v roki za to ali ono stran. Ko bi se bili tisti, ki nosijo za vojno krivdo, zavedali takega razvoja, je gotovo ne bi bili začeli.

Nadaljevanje s 1. strani!

Vojna do naravnega konca

mu finančnemu ministru osebno pismo, v katerem mu zagotavlja, da bo angleška državna blagajna s francosko državno blagajno vse do kraja vojne tesno sodelovala. To poslednje dejstvo ima tudi ta pomen, da trodelni sporazum ostane veljavni tudi od strani ameriške vlade, kakor je to od nje že potrjeno, pa potem takem vojne posledice na finančnem planu ne bodo prizadele Francije in Velike Britanije.

LONDON, 13. sept. (Havas.) Angleški listi razpravljajo o seji vrhovnega vojnega sveta in o prihodu angleških čet na francoska tla. »Daily Mail« piše: Ministrski predsednik je odpotoval z letalom v Pariz na sejo vrhovnega vojnega sveta. Dva naroda sodelujeta tako, kakor sta en narod. Listi poudarjajo dejstvo, da je vrhovni vojni svet imel sejo takoj ob začetku sovražnosti in je s tem izpolnil napredek, usvarjen v vojnem sodelovanju, kar je nasledek posvedovanja, ki sta jih imela francoski in britanski generalni štab. Listi poudarjajo zlasti tudi političnih s ališč obeh držav, ki sta se odločili vreči v boj vsa vojna in gospodarska sredstva.

GREY SE VRNE V TOKIO

WASHINGTON, 13. septembra. (Stefani.) Bliznji vrnitvi veleposlanika Greya v Tokio, ki je zdaj na počitnicah, že od meseca junija, pripisujejo tu veliki pomen. Grey je imel včeraj s predsednikom Rooseveltom dolg razgovor.

KANADSKI DRŽAVNI PRERACUN

OTTAWA, 13. septembra. Kanadski parlament je sprejel budžet za prihodnje leto. Preračun znaša 130 milijonov funtov. Od teh bo šlo 20 milijonov (5 milijard din) za izredne vojaške potrebe. Preračun ima 31 milijonov funtov deficita, ki bo krit z novimi davki.

FRANCOSKA POHVALA ROMUNOV

BUKAREŠTA, 13. septembra. (Havas.) Vsi Francozi, ki so prispeli iz Poljske v Bukarešto, hvalijo pozornost, ki jim je bila izkazana od strani romunskih oblasti pri prehodu na Romunsko.

BUKAREŠTA, 13. septembra. Več francoskih inženirjev, ki so iz Poljske prispeli v Bukarešto, je pripovedovalo, da so bili priča bombardiranja Lvova dne 9. septembra od nemških bombnikov. Nemci so v bližini mesta užitigale bombe, zlasti na kolodvor, na skladišče alkohola in na gazometre. Veliko bomb pa je padlo med prebivalstvo.

NEMSKA DAVČNA POLITIKA

BERLIN, 13. septembra. DNB. Državni podtajnik v finančnem ministrstvu podhadt je izjavil v svojem govoru po radiu, da so Nemci l. 1933. plačali 7 milijard davkov, letos pa 24 milijard. Ves ta presežek nad normalo bo pokrili z novimi dajatvami.

Vremenska napoved. Prevladovale bo malo oblačno in malo vetrovno vreme. Včeraj je bila najvišja toplota v Mariboru 27,8, danes 10,5, opoldan pa 22,0.

Poljsko početje, da branijo Varšavo, je nesmiselno

BERLIN, 13. sept. »Berliner Börsenzeitung« piše, da je poveljnik poljskih čet, ki branijo Varšavo, izjavil, da bo prej spremenil mesto v pogorišče, kakor pa ga bo izročil Nemcem. List pripominja: Ali si je postavil tudi vprašanje, komu s tem več škoduje, svojemu narodu ali sovražniku? Tudi drugi nemški listi pravijo, da je poljsko početje, da branijo Varšavo, nesmiselno, ker jo s tem sami uni-

čujejo.

ZÜRICH, 13. septembra. V Švico so prispeli naslednje podatke o obleganju Varšave: Nemški motorizirani oddelki so se malo umaknili, da utrdijo svoje postojanke in počakajo na ojačenja. Obrambi mesta poveljuje general Czuma in komisar Stasinski, ki imata pod svojo komando tri vrste čet, več divizij redne vojske, civilno gardo in delavsko

brambo, ki so jo postavili sindikati. V teh dveh formacijah so večinoma starci in mladeniči, ki še niso odrasli za vojsko, ter ženske. Vse prebivalstvo brez izjeme sodeluje s čudovito hrabrostjo na zgraditvi barikad. Prebivalci, ki so pobegnili iz mesta, se smejo vrniti le, ako so sposobni za delo na obrambi. Varšava je v stalni telefonski zvezi z mestom, kjer je zdaj vlada.

USA ne dovoli napada na Kanado

WASHINGTON, 13. septembra. Dejstvo, da je Kanada napovedala Nemčiji vojno, je vzbudilo v ameriški javnosti in v tisku mnoge komentarje, ki ugotavljajo, da bi v primeru kakršnega koli napada na Kanado bile tudi Zedinjene države po Monroevi doktrini dolžne priskočiti ji na pomoč in stopiti v vojno. Tudi predsednik Roosevelt je izjavil včeraj časniki, da je treba njegov govor meseca avgusta na kongresu v Kanadi, v katerem je dejal, da USA nikoli ne bi dopustila napada na Kanado, tolmačiti drugače, kakor se je doslej. Roosevelt meni, da Monroeva doktrina ne velja samo za Kanado, ampak tudi za vse posesti An-

glije, Francije in Holandije na zahodni polovici zemeljske krogle, t. j. tudi za vse otoke teh držav, ki leže v Severni, Srednji in Južni Ameriki. Posebno je pa Roosevelt omenil tudi Gvinejo, Curacao, Martinique, Jamajco in Bermudsko otočje. V primeru, ako bi se skušala spremeniti suvereniteta nad temi kolonijami in otoki, bi bile USA prisiljene dvigniti se proti taki nameri. USA so izpolnjevale vedno Monroevo doktrino po teh dveh načelih: 1. Nobena evropska sila ne sme prevzeti kontrole nad ameriškim kontinentom; 2. ne more se dovoliti nobena sprememba v suverenosti evropskih posesti v Ameriki.

Namen diplomatskih akcij v Rimu

RIM, 13. septembra. Namen čestih stikov med italijansko in angleško diplomacijo, ki se kaže na zunaj zlasti ob sestankih angleškega rimskega veleposlanika Lorrainea z italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano, ima namen — kakor se iz zanesljivega vira izve — doseči razčiščenje zadržanja Italije. London in Pariz želita, da se Italija jasno opredeli, ali za res popolno nevtralnost, ali za naslonitev na eno ali drugo stran. Samo v tem primeru bodo mogla biti uspešno zaključena tudi pogajanja med

Anglijo in Francijo na eni ter Italijo na drugi strani glede novega trgovinskega prometa, ki jih forsira zlasti Italija s svoje strani. V Londonu in Parizu ne marajo, da bi Italija bila nakupovalka angleškega in francoskega blaga za koga drugega, ali pa tudi zase, ako se ne izjavi, kaj v bližnji bodočnosti namerava. Razgovori se zato nadaljujejo in se pričakuje, da se bo v kratkem vrnil sem tudi francoski veleposlanik François-Poncet s popolnoma določenimi instrukcijami.

Vest o kongresu preuranjena

WASHINGTON, 13. septembra. (Reuter.) Predsednik Roosevelt je izjavil, da je vest o izrednem zasedanju kongresa v svrhu spremembe zakona o nevtralnosti preuranjena.

Washington, 13. septembra. (Reuter.) Predsednik Roosevelt je izjavil za-

stopnikom tiska, da bo skrbno pazil na to, da se ne povzraja cena bakru in žitu, ker hoče ameriška vlada onemogočiti vsako tako podražitev. Upa tudi, da se bodo cene bombaža obdržale v skladu z gospodarskim položajem.

DANES SEJA ANGLEŠKEGA PARLAMENTA

LONDON, 13. sept. (Havas.) Po časopisnih poročilih je predviden za danes popoldne naslednji dnevni red na seji angleškega parlamenta: Chamberlain bo podal nov ekspozé o poteku sovražnosti. Ta govor bo povezan z resolucijo o odgoditvi parlamentarnega zasedanja. Ta procedura bo omogočila splošno debato, a upa vlada, da bo debata kratka. Parlament bo tudi izglasoval nove zakone, veljavne za čas vojne; med temi je zakonski predlog o kontroli dela. Oba doma

bosta zasedala do četrtega. Predloženi bodo tudi osnutki za ustanovitev ministrstva za plovbo, nadalje se bodo pa še pretresala vprašanja o osiguranju imovine, vojne škode in druga, ki jih proučuje poseben ministrski odbor in za katera bo več poslancev zahtevalo nujnost.

PRIPOVEDOVANJE POTNIKOV

BUKAREŠTA, 13. sept. (Havas.) Potniki, ki prihajajo iz Poljske, pripovedujejo, da so opazili vzdolž železniške proge veliko število nemških bomb, ki niso eksplodirale.

VARNOŠTNI UKREPI V ROMUNIJ

BUKAREŠTA, 13. sept. (Havas.) Tukajšnje oblasti so ukrenile vse potrebno, da se prebivalstvo pouči, kako se je treba zavarovati od morebitnega napada iz zraka. Tramvaji so že prepletkani s sivo barvo. Vršijo se številna predavanja o zaščiti pred strupenimi plini. Pripravljajo se evakuacija otrok iz prestolnice v notranjost države.

NA POLJSKO-ROMUNSKI MEJI RED

BUKAREŠTA, 13. septembra. (Havas.) Na poljsko-romunski meji vlada popoln red. Poljske in romunske oblasti so dovršeno organizirale službo evakuacije tujcev. Ni prišlo nikjer do nobene zmešnjave in panike. Nemška letala so napravila nekaj izvidniških poletov na meji.

KRALJ JURIJ PRI VOJAKIH

LONDON, 13. sept. (Reuter.) Kralj Jurij je včeraj obiskal združene brigade, ki taborijo nedaleč od Londona.

SLOVAŠKI BEGUNCI

AMSTERDAM, 13. sept. »Het Volk« poroča, da je do sedaj dezertiralo na Madžarsko že čez 10.000 slovaških vojakov. Internirani so večinoma v Košicah.

RUSIJA IN ANGLIJA

STOCKHOLM, 13. sept. (DNB.) Kakor se je tukaj izvedelo, kaže, da bo sovjetska vlada v kratkem odpovedala trgovinski sporazum z Veliko Britanijo.

Odpošiljanje angleških čet v Francijo

LONDON, 13. septembra. Havas. Odhod britskih vojakov na kontinent je bila vojaška tajnost. Angleži so šele iz časniških poročil izvedeli, da so njihovi »Tommyje« že na kontinentu. Leta 1914. so prve britske čete odšle v Francijo šele deset dni po objavi vojne, sedaj pa je število britskih čet veliko večje in tudi boljše so pripravljene. Ukrčavanju na ladje

niso prisostvovali člani rodbin angleških vojakov in tudi vojnih godb ni bilo v pristaniščih. Odhod v Francijo se je izvršil ponoči. Potniške ladje so bile v nertku izpremenjene v vojne ladje. Vojško poveljstvo ne daje nobenih obvestil o številu čet, ladij in pristanišč, iz katerih so ladje odplule.

Odmevi vojne na morju

BERLIN, 13. sept. (DNB.) V ponedeljek je newyorška kratkovalna postaja okoli 20. ure med drugimi javila tudi vest iz Montreala, da so oficirji ekega ameriškega aviona obvestili London, da so videli neko nemško podmornico.

OSLO, 13. sept. (Stefani.) Na norveški obali, nedaleč od Bergena, so se ponesrečili trije nemški tovorni parniki.

RIGA, 13. sept. (Stefani.) Po vestih iz Moskve so sovjetske oblasti brzojavile vsem ruskim ladjam, ki so krenile proti

Angleški, naj to svojo plovbo usavijo. LONDON, 13. ept. (Reuter.) V Glasgow je prispelo 700 rešenih potnikov. Ladje »Athenia«, večinoma so to Američani, Kanadčani, Poljaki, Finci in Avstrijci. Pri prihodu jih je sprejel mestni ban, ki je izjavil, da bodo njihove izpovedi poslane raznim vladam, da se bo mogla na podlagi tega izvršiti preiskava in dognati, kdo je odgovoren za potopitev »Athenie«.

Novice

Kako si Haložani služijo vsakdanji kruh

Haložani so daleč naokrog znani kot dobri mlatiči

Haloško ljudstvo sestavljajo viničarji in kočarji. Še v ustaljenih časih Haložani ni mogel toliko iztisniti iz ilovnatih bregov, da bi se mogel preživljati. Danes, ko divjajo hudi časi tudi po plodnejših predelih, prede haloškemu ljudstvu temelje. Preje je bil Haložan prizadet predvsem vsled vremenskih katastrof, po toči, snegu, slani, danes ga razen tega upražčajo sramotne cene vina, ki je za Haložana edini vir dohodkov. Zato je Haložan bolj kot kdaj prej navezan na zaslužek v tujini. Z delom, ki ga ima doma sicer dovolj, se ne more nikdar zadovoljiti. Z dnino, ki se v Haložah suče okrog 5 din, ne more pri napornem delu samega dninarja vzdržati. Na svojo zaprpano deco ne sme pomisliti. In še mnogo različnih težav, ki ga tarejo iz dneva v dan. Kočar je primoran, da že iz lastni proda trohico pridelanega vina vinčnikom prekupevalcem po sramotni ceni. Komaj se je spomnil svojih najosnovnejših potreb, je že izkupiček splahnel. Potem je razumljivo, da haloški viničar in kočar tako težita za sezonskim delom. Haloško sezonsko delo pa ni tako tradicionalno kot je prekmurško. Haložani ne odhajajo v toliki meri kot Prekmurci v zamejstvo. Iščejo pa si zato tembolj zaslužka doma po širni Sloveniji in Hrvat-

ski. Tako so Haložani med drugim daleč naokrog znani kot dobri mlatiči. V juliju se prične mlačva. Do tedaj opravijo Haložani v goricah najnujnejša dela. Gorice so že okopane drugič in tretjič, mladje povezano in oškropljeno. Čez poletje trta ne zahteva mnogo dela. Moški si pripravijo cepce. Zapuščajo svoje kočje. Po parih se porazgube po širšem Dravskem polju tja do Čakovca in Varaždina. Nekateri pa odhajajo na Koroško, kjer so kot mlatiči zelo priljubljeni. Saj mlatijo skoraj vsako leto pri istih gospodarjih, tako da

so jim že vnaprej zasigurana mesta. Pikačka njihovih cepcev odmeva od zore do mraka tja do trgatve. Kmetje jim plačujejo 10 din dnevno, večji kmetje pa celo manj z ozirom na to, ker jim dajo dalje časa zaslužek. Na Dravskem polju pa ne mlatijo za denar, temveč za mertik. Več namlatijo, več dobe zrnja. Ko pa začne grozdje dozorevati, se vračajo haloški mlatiči v svoji skromnosti zadovoljni domov. Tako si delavni Haložan za silo preskrbi kruh čez zimo.

Drobna kronika iz Laškega

Kopalniška sezona v laških toplicah je že končana. Sedaj so v kopalnišču samo člani OUZD, sicer pa je bila letošnja sezona precej dobra.

Mnogo zanimivih komentarjev je sprožila med laškim prebivalstvom akcija turističnega odbora mestne občine za zgraditev kopalnega bazena na prostem. Turistični odbor, ki mu načeljuje g. Peter Hrastelj, zagovarja zgraditev bazena pri kopalniškem parku, kjer je senca, vsi drugi pa so za bazen na sončni levi strani Savinje nasproti toplic. Končna odločitev še ni padla.

Pretekli teden so imeli Laščani nena-

vadno komično senzacijo. Gostilničar B. je v razburjenosti razlil po cesti vso zalogo vina, jabolčnika in žganja.

In še ena senzacija v Laškem. Oni dan so zavedni laški fantje pretepli zasebnega uradnika M., ker je bil nekam preveč tuje navdušen.

V Laškem se je razširila vest gotovih krogov, da primanjkujejo neki laški tekstilni družbi surovine. Te govorice so tendenciozne.

Okoliški kmetje so te dni napravili dobre kupčije z živino. V ponedeljek so v Laškem odpremili tri vagone živine v Italijo.

o. Tatvina betonskega železa. Iz skladišča posestnika Josipa Tušaka v Cerkvenjaku je bilo ukradeno zadnje čase več sto kg betonskega železa. Tatvine je bil osumljen neki Jernej Z., pri katerem so našli betonsko železo na podstrešju. Orožništvo je tata aretiralo.

o. Napad v Jurskem dolu. V mariborsko bolnišnico je prišel 56 letni viničar Stefan Brus iz Jurskega dola pri Velki, ker ga je neki Ivan Keržič v prepiru težko poškodoval z lato po glavi.

o. Uspeh slovenskih skavtov. Ob priliki tečaja jugoslovanskih skavtov na robu bosanskega pragozda v Jelaških Lukah ob Krivaji je dosegel prvo oceno načelnik litjskih skavtov stega kralja Matjaža Duško Pleničar iz Litije.

o. Ogenj v Ljubljani. V kleti pod trgovino Ivanke Šmalčeve na Marijinem trgu je začelo goreti skladišče najrazličnejšega blaga. Nevaren ogenj pa so gasilci takoj pogasili.

o. V smrt zaradi neozdravljive bolezni. Ob železniški progi v Logu pri Litiji so našli mimoidoči potniki mrtvo truplo nekakega 38 letnega Oskarja Puncerja, rojenega v Celju, stanujočega pa zadnje čase na Glincah pri Ljubljani. Moški se je zastrupil zaradi neozdravljive bolezni.

o. Usodni karambol med avtom in voznikom. Nad železniško postajo v Bršljunu blizu Novega mesta je zavozil neki avtomobilist v enovprežni voz 35 letnega veleposestnika Jožefa Čudovana iz Čadreja pri St. Jerneju. Avtomobilist, ki je po nesreči oddrvel, je razbil posestniku voz, posestnika samega pa vrgel z voza na cesto, kjer je obležal z razbito lobanjo. Posestnikovo stanje je zelo obupno, neznanega šoferja pa je policija že aretirala.

o. Osem gospodarskih poslopij v plamenu. V Gorici blizu Koprivnice v Hrvatskem Podravju je zgorelo osem gospodarskih poslopij z vsem orodjem in vsemi pridelki ter kmetska hiša. Škoda znaša četrtilijona din. Ogenj sta zancitela dva fanta.

o. Svojo smrt je napovedal v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu pekovski vajenec Jakše iz Semiča v Beli Kraljini, ki ga je pred dobrim tednom zabodel na postelji domači hlapec, s katerim sta se sprla. Dan pred smrtjo je Jakše napovedal usmiljenemu bratu točno uro svoje smrti.

o. Tovarna furnirja v Sv. Juriju ob j. ž. Nedavno je lesni industrijalec g. Borlak v Sv. Juriju ob j. ž. povečal svoje podjetje. Dognal je k žagi oddelek za izdelovanje furnirja. Dobra stran Borlakove podjetnosti je med drugim tudi zvišanje števila pri njem zaposlenih delavcev.

o. S kolesom se je ponesrečila Slavica Polanec, natakarka v gostilni Slavine na Pragerskem. Pri padcu je dobila poškodbo na nogi, da se je morala zateči k zdravniku.

o. Sezonski delavec iz Francije se še vedno vračajo. Na pragerski postaji je dan za dnem veliko število delavcev iz Prekmurja, ki se vračajo iz Francije. Kakor pripovedujejo jih bo prišlo še več sto!

o. Brzi vlak, ki prihaja v Pragersko ob 2. uri popoldan ima zamude dan za dnem celo nad eno uro. Zamude so zelo neprijetne za potnike iz Madžarske.

Celje

c. Vlom. Te dni je bilo vlomljeno v sobo mesarskega pomočnika Valentina Vrečarja na Glavnem trgu 12 v Celju. Vlomil-

Plačilni natakak:

Kar pa ima najraje vsek gost, to je...

Pikolo:

Znam,

K-K

Proizvaja UNION, Zagreb.

lec je odnesel srebrno uro, zlato verižico, samokres, več obleke in čevlje v skupni vrednosti okrog 3000 din. Storilca še niso dobili, so mu pa že na sledi.

c. Aretirana je bila Marija V. iz Nakla pri Kranju. Na pošti je izmaknila delavki Jožefi Golobovi denarnico z 49 dinarji. Ugotovilo se je, da išče Marijo V. tudi zagrebška policija, ker je meseca aprila t. l. ukradla nekemu zagrebškemu trgovcu 4000 din gotovine.

c. Radi tatvine sta se včeraj pred celjskim okrožnim sodiščem zagovarjala 33 letni Rupert Fižolnik brez stalnega bivališča, pristojen v Grajenju pri Ptuj in 45 letna služkinja Magdalena Slugova brez stalnega bivališča, pristojna v Košaki pri Mariboru. Fižolnik je bil obtožen, da je izvršil več tatvin v Slovenjem Gradcu, Slovenski Bistrici, Zgornji Polskavi in drugod, koder je kradel obleko in drugo blago. Vrednost ukradenih predmetov znaša okrog 8410 din. Slugova je bila obtožena, da je Fižolniku pri tatvinah pomagala. Fižolnik je ponarejal tudi domovnice. Fižolnik je bil obsojen na 2 leti in 6 mesecev robije, po prestani kazni pa ga bodo pridržali v zaporu, Slugova pa je bila radi pomanjkanja dokazov oproščena.

c. Smrtna nesreča. 48 letni Jerman Miha je padel pred dnevi v Mozirju iz nekega kozolca. Težko poškodovanega so prepekljali v celjsko bolnišnico, kjer je vsled dobljenih poškodb umrl.

c. Nesreča in napad. 19 letnemu avtomobilist Karlu Novaku v Celju se je sprožil v roki samokres. Krogla ga je zadela v levo nogo pod kolonom. — 32 letni delavec Rudolf Mitoni iz Teharja je šel po cesti iz St. Jurja proti domu. Na cesti ga je napadel delavec Jos. Gorjup ter ga težko poškodoval po glavi in očeh. — Oba se zdravita v celjski bolnišnici.

Ptuj

p. Iz gimnazije. Letos se je vpisalo 307 dečkov in 163 deklic. Skupaj 470. Običajno je bil vsako leto veliki porast vpisanih. Letos pa je obratno. Manj jih je 33. Tudi pri vpisovanju so se začutile težke gospodarske razmere in napet sedanjí položaj. Nižja gimnazija ima vzporednice.

p. Izpremembra profesorjev na ptujski gimnaziji. Odšli so prof.: Rus Vilko, Matekovič Svetka in Novak Stanko, prišli prof.: Lipoglavček Franc, Ločnikar Pavel, Stojan Sonja in Savli Ivan.

p. Tujski promet v mesecu avgustu. V preteklem mesecu je obiskalo naše mesto 226 naših državljanov, iz Češkoslovaškega protektorata 2, Anglije 1, Francije 16, Italije 8, Madžarske 14, Nemčije 91, Poljske 1, Romunije 5. Prenočin je bilo 455.

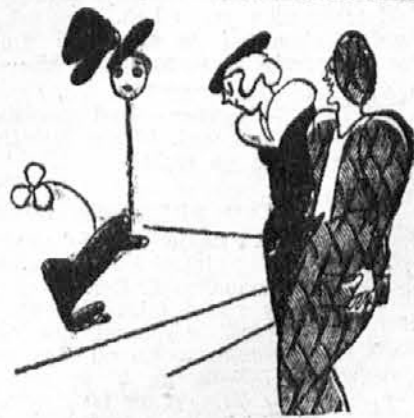
n. Prva hrvatska gimnazijska ravnateljica. Za ravnateljico ženske gimnazije v Subotici je imenovala prosvetno ministrstvo gospo Marijo Tolj. Sedanja ravnateljica je službovala na subotički gimnaziji že 75 let kot profesorica.

n. Domače tovarne gradijo nove železniške vagone. Domače jugoslovanske tovarne vagonov so dobile te dni naročilo za izgradnjo 50 novih železniških vagonov z najmodernejšimi konstrukcijami. Proračun za vagone znaša 27.400.000 din. Mariborske železniške delavnice niso dobile ob tej priliki nobenega naročila.

n. Strašna nesreča z motornim kolesom. V bližini Varaždina sta dva mlada mehaničarska pomočnika z motorjem, na katerem sta se peljala brez vednosti gospodarja, zavozila v 14 letno Francisko Regelovo iz Biškupca ter jo vlekla dobrih 30 metrov z največjo brzino s sabo po cesti. Dekle si je pretreslo možgane ter je bilo prepeljano v bolnišnico v nezavestnem stanju.

n. Devet sto gozdnih delavcev stavka v središču gozdne industrije v Belišu v Slavoniji. Delavstvo zahteva boljše plačo.

n. 230.000.000 din bo stala gradnja nove proge med Karlovcem in Bihaćem. Dela se še začela.

— Pojdi že, Lizika. Saj vendar vidiš, da to ne predstavlja novi model klobučka, temveč je le neke vrsta vaza...

Vodovod in elektrifikacija v Sv. Juriju

Občina v Sv. Juriju ob južni železnici je letos zelo delavna. Že pred meseci je pričela akcijo za gradnjo vodovoda, ker je v kraju in okolici občutno pomanjkanje zdrave vode. Te dni so končali prireditelji dela. Zajeli so izvirke pod skalno steno pri posestniku Friežu v Šinjarjev. Služila bo novim vodovodnim napravam in razširitvi električnega omrežja v okolici Sv. Jurija ob južni železnici. Občina bo nabavila vodovodne cevi in nato bo pričela z napeljavo vodovoda. Prebivalstvo je hvaležno za to prevažno gospodarsko pridobitev.

dovoda je potrebna tudi razširitev električnega omrežja. To delo bo opravila trška občina z lastnimi sredstvi. Elektrifikacijska dela so poverjena elektro-podjetju Dobrotinšek iz Celja. Ta dela zelo lepo napredujejo. Elektrifikacija bo veljala šentjursko občino okoli 60.000 dinarjev. Služila bo novim vodovodnim napravam in razširitvi električnega omrežja v okolici Sv. Jurija ob južni železnici. Občina bo nabavila vodovodne cevi in nato bo pričela z napeljavo vodovoda. Prebivalstvo je hvaležno za to prevažno gospodarsko pridobitev.

UPRAVA »VEČERNIKA«

Važno opozorilo!

V časih, ko morajo uprave listov stroške za papir, tisk in drugo vnaprej ali pa sproti poravnati, je nemogoče, da bi zaostajali naročniki z naročnino za liste. Zato prosimo cenjene naročnike, ki plačujejo naročnino za »Večernik« po poštni položnici, da svojo dolžnost napram listu brez odloga izpolnijo ter nemudoma nakažejo zaostalo naročnino za nazaj in za tekoči mesec, da jim ne bo prekinjeno prejemanje lista.

Zadnje ure morilca Sabukovška

Celje, 13. septembra. Včeraj ob 16.15 popoldne se je zbral velik sodni dvorani okrožnega sodišča morilni senat. Navzoči so bili preds. dr. Vidovič in sodniki dr. Dolničar, dr. Farkaš, Vrečko, Božič in Polanec. Nato so orožniki privedli morilca Jurija Sabukovška. Bled je stopil pred sodni senat in mirno poslušal odlok o zavrnitvi revizije in pomilostitve. Sabukovšek je povedal glavo, se nato zdravil in dejal: »Nedolžen sem! Na sodni senat in videti sorodnike, je vse odklonil. Klama želja je bila, da ga oblečejo v črno obleko in belo srajco.

Nato so ga orožniki odpeljali na staro razburjen. hodil po sobi sem ter tja ter preklinjal vse, s katerimi je imel opravila. Odklonil je tudi vsako jed.

Ob 8. uri zvečer je prišel k njemu vodni kurat g. Franc Babšek. Sabukovšek je bil razburjen in ga je odklonil, na kar je g. kurat mirno odšel, rekoč, da se bo vrnil čez 2 uri. Na to je Sabukovšek pristal, kadil, čital časnik in se zadovoljeval, kaj je z vojno.

Ob pol 11. uri zvečer je g. kaplan zopet prišel in Sabukovšek se je umiril. V razgovoru s kaplanom je ostal do polnoči, nato je začel čitati sv. pismo.

Ob pol 5. uri zjutraj je g. kaplan zopet prišel. Sabukovšek je obhajilo mirno

sprejel, molil ter prosil kurata, če sme vzeti svetinjo, ki mu jo je podaril s seboj pod vešala.

Ob 6. zjutraj je vstopil v celico primarni dr. Flajs in sodnik dr. Farkaš, ki je pozval orožnike in morilca. Sabukovšek je spregovoril nekaj besed z g. kuratom, nakar so ga odpeljali na morišče starega okrožnega sodišča, kjer so bila postavljena nova vešala. Na dvorišču je bil že zbran sodni dvor, državni tožilec dr. Davorin Rus in krvnik Hart s pomočnikom. Krvnik je bil oblečen v črn frak, na glavi je imel cilindar in na rokah bele rokavice. Sodnik dr. Farkaš je Sabukovšku prečital smrtno obsodbo ter se poklonil pred krvnikom Hartom rekoč: »Krvnik, izvršite svojo dolžnost!«

Na dvorišču je zavladala mrtvaška tišina. Okoli 50 ljudi je strmelo proti prostoru, kjer so bile postavljene vislice. Kaplan g. Babšek je dal morilcu poljubiti križ in nato odstopil. Morilec je skočil na podnožnik, krvnik je slek el bele rokavice in mu jih vrgel pred noge, rekoč: »Jurij, jaz nisem kriv tvoje smrti!«

Nato se je krvnik obrnil k sodnemu dvoru in zaklical: »Pravici je zadoščeno.«

Sabukovšek je umrl v 16. minuti. Nato so bile opravljene pogrebne molitve. Morilca so položili v rakev in odpeljali na pokopališče.

Kultura

Vprašanje sodobne slavistike

V drugi knjigi, ki jo je izdal pripravljali odbor za odpovedani slavistični kongres v Beogradu pod naslovom »Saopštenja i referati — Communications et rapports«, so zbrani nadaljnji prispevki cele vrste znamenitih slavistov iz slovanskih in neslovanskih držav. Manjkajo samo oni iz sovjetske Rusije, ki se kongresa sploh niso nameravali udeležiti. Tudi ta deljka je razdeljena po posameznih oddelkih in so zopet na prvem mestu pripevki sekcije za lingvistiko. Vsi se ukvarjajo večinoma z vprašanji razvoja praslavščine iz sklopa indoevropske in poznejšega razvoja slovanskih jezikov.

Matteo Bartoli iz Turina je objavil razmišljanje »Le innovazioni preetniche nello slavo«, Leon Beaulieux iz Pariza pa razpravo »Une nouvelle étape de l'évolution du bulgare«, v kateri se ukvarja z novim razvojem bolgarščine na področju morfologije in sintakse. Milan Budimir referira o indoevropskih izrazih za »imeti — posedovati«, Arturo Cronia iz Bolonije piše o pesniškem jeziku in refleksivni poeziji (Linguaggio poetico e poesia riflessiva), Eduard Čech iz Prage o nekaterih mitih v slovanskih jezikih, Ernst Fraenkel iz Hamburga o etimologiji in sintaksi na področju baltičskih in slovanskih jezikov, iz česar spoznavamo zanimivo sorodnost nekaterih indoevropskih izrazov. A. Grigorjev piše v ruščini o razvoju glavnih narečij poljskega jezika v zvezi z zgodovino poljskih, finskih in ruskih plemen, vključenih v sestav poljskega naroda. Isti znanstvenik razpravlja tudi o razvoju slovaških narečij pod vplivom češčine in ruščine (podkarpatske) ter čeških narečij pod vplivom stare sorbsčine.

Zelo zanimive so J. Hamma iz Zagreba »Gotsko-starocerkvenoslovanske paralele«, v katerih ugotavlja že znano dejstvo izvora glagolice in gotško-hrvatskih stilov, ki so se odražali tudi v jeziku. S. Ivšić iz Zagreba se zavzema za kronologijo slovanske dispalatalizacije dentalov. W. Kwiatkowski iz Wilna razpravlja o jeziku aktov Velike kneževine Litvanske, W. Kuraszkiewicz iz Lublina o problemu »Nove obserwacje o ruskiej dyspalatalizacji spółgłosek przed e — i«, V. Lesny iz Prage objavlja v nemščini prispevek »Verschiebung der Aktionsart in slawischen Sprachen und der ursprüngliche Sinn des Augmentes«. Zanimiv je V. J. Mansikkke iz Helsinkov prispevek v nemščini o vplivu ruščine na cerkvene izraze in svetniška imena v karelščini. A. Marvan iz Zagreba obravnava vprašanje slovanskih refleksov ilirskih glasov in o razlikah med balkansko-ilirskim in venetjskim jezikom. L. Ossowski iz Lvova govori o poljski topografski terminologiji. R. Pietnjev se bavi z jezikom naše srednje šole.

Jaroslav Rudnickij iz Berlina podaja v svoji ukrajinsko pisani razpravi razlago

nekaterih ukrajinskih krajevnih imen, v katerih nas Slovence posebno zanima razlaga imena kraja Teršova, ki je nastalo iz tega, da je bilo tam terišče lanu, ker imamo tudi mi kraj Trčova in je gotovo njegovo ime istega izvora, in kraja Terebovlja, ki je imensko gotovo istega izvora kot naše Trbovlje. Isti razpravlja dalje o premiku naglasa krajevnih imen v ukrajinski in bolgarščini, ki pa pri nas Slovence nima podobnosti, ter o še nekaterih lingvističnih problemih. A. Stojčević iz Ljubljane piše o Kašičevi in Bohoričevi srbski ter slovenski slovni in ugotavlja Bohoričev vpliv na Srba Kašiča, kar je novo in zelo zanimivo. S krajevnimi imeni se ukvarja dalje W. Taszycki iz Lvova, dočim piše Ivan Todorov iz Sofije o dvojnem naglašanju v bolgarščini (Dvojno akcentovanje v blgarskija ezik). Ostale prispevke so poslali še Mate Tentor iz Zagreba, A. Tomaszewski iz Poznania, K. Treimer iz Brna, A. Vaillant iz Pariza, W. Veglaz iz Krakova itd.

Ostali del objav je posvečen zgodovini književnosti, pouku slovanskih jezikov, balkanologiji in vprašanjem slovanske fonetike. Izmed Slovencev je v knjigi zastopan samo prof. Fr. Ilešić iz Zagreba z razpravo »Prvi jugoslovanski prevodi iz Henrika Sienkiewicza«. Napovedana tretja knjiga doslej še ni izšla. —r.

ŠESTI MEDNARODNI ARHEOLOŠKI KONGRES

Letošnji šesti mednarodni arheološki kongres, prirejen v Berlinu od 21. do 26. avgusta, je bil že ves v znamenju pripravljajoče se vojne, zato so bili vsi referati skrajšani, nekateri opuščeni, in opuščene so bile tudi nameravane ekskurzije po zahodni Nemčiji. Občutno je trpela tudi udeležba; namesto prijavljenih 1200 arheologov z vsega sveta, jih je prišlo samo okoli 800. Seje kongresa so bile v avli berlinske univerze pod predsedstvom nemškega znanstvenika prof. dr. Schedeja. Iz Jugoslavije se je udeležilo kongresa 9 arheologov, in sicer profesor ljubljanske univerze dr. Balduin Saria, kustos ljubljanskega muzeja dr. Rajko Ložar, profesor beograjske univerze dr. Nikola Vulić, kustos beograjskega Muzeja kneza Pavla dr. Miodrag Grbić, univerzitetni profesor in ravnatelj zagrebškega Arheološkega muzeja dr. Viktor Hoffmiller, ravnatelj splitskega muzeja dr. Avramić, profesor Gjurjo Elmer iz Pančeva in profesor Rudolf Bratanić iz Niša. Jugoslovanski znanstveniki so poročali na kongresu o arheoloških izkopavanjih v najdiščih stare klasične kulture: v Ptuj in drugod po Sloveniji, Dalmaciji, Južni Srbiji, Sremu itd. Razen tega so se naši delegati udeležili tudi številnih debat. Na predlog italijanskega delegata Parisennija je bilo sklenjeno, da se priredi prihodnji, sedmi mednarodni arheološki kongres leta 1942. v Rimu.

Sport

Kolesarsko prvenstvo dravske banovine

Slovenske kolesarske podzveze s sedežem v Mariboru, Slovenjgradcu in Ljubljani bodo priredile v nedeljo, 17. t. m., cestno kolesarsko dirko za prvenstvo dravske banovine na progi Maribor—Ljubljana. Seniorji bodo prevozili celo progo (137 km), juniorji pa bodo tekmovali na progi Celje—Ljubljana (70 km). Start seniorjev bo v nedeljo ob 6. pred stadionom SK Železničarja, juniorji pa bodo startali ob 9. v Celju. V prireditvenem

odboru bo zastopal Mariborsko kolesarsko podzvezo g. Fajš M. iz Celja. Za zmagovalce so predvidena lepa darila, v prvi vrsti pokal, ki so ga v ta namen kupile podzveze prirediteljice.

Kljub izrednim prilikam je skoro gotovo, da se bo dirka vršila, pričakovati je tudi številne udeležbe. Tudi mariborski kolesarski sport bo številno zastopan.

Kriza v MKP

Mariborski kolesarski klubi Maraton, Perun, Poštela, Železničar so po svojih odgovornih funkcionarjih podpisali predstavo na naslov Mariborske kolesarske podzveze, v kateri pozivajo preds. MKP g. Mihaela Lešnika, da v zvezi z dogodki ob priliki dirkališnega kolesarskega prvenstva mesta Maribora 1939, poda ostavko na predsedniško mesto ter da se skliče izredni občni zbor, ker bodo v nasprotnem slučaju izzvali sklicanje istega odborniki sami s tem, da bodo dali svoja mesta podzvezi na razpolago. Podpisniki pričakujejo, da se bo njihovi zahtevi pridružil tudi še TKK.

Predmet spora predstavlja protipravilno postopanje predsednika MKP, ki je zahteval, da se pripusti na start kolesar Štefan Rozman, ki ni pri nobenem klubu pravilno verificiran. Ker od te zahteve ni odstopil ter je prevzel nase vso odgovornost za posledice, so ostali odborniki podzveze odstopili iz vodstva dirke, ki jo je nato izvedel predsednik MKP sam, a je bil vložen kasneje protest ter tudi darila niso bila razdeljena. Ta samovoljni nastop podzvezevnega predsednika je vzbudil v vrstah odbora toliko nezadovoljstva, da so dali iniciativo za gornjo akcijo. Pričakovati je, da mariborski kolesarski sport ne bo trpel na posledicah tega spora in da se bo kmalu našel primeren izhod.

Teniško prvenstvo Savinjske doline

SK Celje bo priredil letos tretjič teniški turnir za prvenstvo Savinjske doline in za prehodni pokal mestne občine celjske. Igralo se bo 16. in 17. t. m. na igriščih SK Celja v mestnem parku, oba dni od 8. dalje, turnir bo preložen le v slučaju neugodnega vremena. Na prvih dveh turnirjih sta zmagala Mitlić, odnosno Smerdu. Tudi letos bodo sodelovali najboljši jugoslovanski igralci in igralke.

SE DVA REZULTATA IZ CELJSKE SKUPINE

Prvorazredna prvenstvena tekma Hrastnik—Amater v Hrastniku se je končala z zmago Amaterja v razmerju 1:4, v drugorazredni tekmi v Gotovljah pa sta se Borut in Štore razšla z remijem 2:2.

ZENSKO POEDINSKO DRŽAVNO PRVENSTVO

V Zagrebu bo 16. in 17. t. m. državno atletsko prvenstvo poedink. Prijavljenih je doslej 9 klubov.

s. Poverjenstvo SOLNP-a (službeno). Drevi nadaljevanje tečaja. — Pozivajo se sodniški kandidati gg. Aršić Gašpar, Dolgoš Ladislav, Grošelj Janko, Jenko Jože, Konrad Jože, Mazi Gvidon, Mayercsak Vladimir, Murko Ivan, Nadasdi Mirko, Orel Franjo, Selanac Branko, Szalay Ladislav in Starašina Avgust, da se v svrhu teoretskega sodniškega izpita javijo izpitni komisiji 16. t. m. točno ob 20. uri v hotelu »Orel« v Mariboru. Kdor še ni predložil potrebnih dokumentov in plačal takse, naj to naredi do tega roka.

s. SK Trbovlje je v Litiji visoko izgubil prvenstveno tekmo proti SK Litiji. Rezultat 1:7.

s. Na listi strelcev v slovensko-hrvatski ligi vodi popularni Lešnik (Gradjanski) s 7 goli, sledi s 6 Lokošek (Slavija-O.), s 4 Duh (Hašk), s 3 Hitrec (Hašk), Matošić (Hajduk), Vidaković (Bačka) itd.

s. Hrvatska sportna sloga je skicala za 14. t. m. konferenco vseh sportnih forumov v Zagrebu, da se preizkusi možnost ustanovitve samostojnih hrvatskih zvez v vseh panogah sporta. Poleg že obstoječe nogometne zveze bo v nedeljo predvidoma ustanovljena tudi atletska.

s. Finec Tamila je postavil v Joensuu nov svetovni rekord v teku na 25 km v 1:21:07, dosednji rekord je zboljšal za 1:21 min.

s. V Mednarodni olimpijski zvezi sta včlanjeni sedaj tudi Slovaška in Litva. Finci so tudi obe novi članici povabili na XII. olimpiado, tako da je doslej povabljenih vsega 64 narodov.

PREHRANA DRUŽIN V AMERIKI

Dvanajst milijonov družin Zedinjenih držav izda povprečno na leto za hrano vsaka 300 dolarjev. Najslabša prehrana, ki komaj zadostuje za golo življenje, stane za petčlansko družino 265 dolarjev na leto. Ta hrana se sestaja iz kruha, krompirja, govedine in konzervirane zelenjave. Druga stopnja je minimum, ki je znašal l. 1936 372 dolarjev. Tretja vrsta prehrane s sadjem, zelenjavo in boljšim mesom stane 600 dolarjev. Tako hrano si lahko privoščijo komaj četrtina Američanov. Četrta hrana, ki je obilna, ali če hočete izvrstna, znaša 900 do 1000 dolarjev na leto, privoščijo pa si jo lahko le okoli osem odstotkov prebivalcev Zedinjenih držav Severne Amerike.

Šah

OLIMPIADA V BUENOS-AIRESU

V 7. kolu sta igrala oba favorita neodločeno. Nemčija je remizirala s Francijo, Švedska pa s Palestino. Češko-Moravska je premagala Dansko v razmerju 2½:1½, Nizozemska Chile 3:1. Letonska Brazilijo 2½:1½, Kuba Litvo 3:1 in Poljska Estonsko 2½:1½. Litva je dobila prekinjeni match z Dansko 3:1, Argentina pa je bila v tem kolu prosta.

Po 8. kolu vodi še vedno Nemčija z 19 točkami, sledijo Švedska 18, Nizozemska 16½, Argentina 16, Poljska 15½, Češko-Moravska in Letonska 13, Francija 12½, Chile 12, Estonka 11½, Palestina 11, Danska 10½, Kuba 10, Litva 9 in Brazilija 8½ točk. V 8. kolu je Nemčija prosta, tako jo bo prehitela Švedska, ki bo verjetno premagala Brazilijo ter nato sama prevezla vodstvo olimpiade.

H. de Vere Stacpoole

USODNA LJUBEZEN MORNARJA ERICSSONA

ROMAN

14

Magnus je buljil v tovariša, ne da bi razumel. Ko pa je videl, da misli Ericsson resno, je zardel do ušes od sramu nad svojo nizkotnostjo.

»Ne, hvala,« je dejal čez hip, »denar je zasluzim sam, nima prave vrednosti. Vse, kar pa se ti zahvaljujem.« V trenutku je prišla na dan njegova boljša narava; stisnil je tovarišu roko.

»No, lahko, še stvar premisliš. Ali pa najim denar združiva in postaneva družabnika?«

»Družabnika?«

»Ali se spominjaš, kako sem ti predlagal tisto noč, ko smo križarili pred obalo pri Noto, da bi v Breidifjordu odprla ribarnico?«

»Skoro sem pozabil.«

»Toda s tem denarjem se da marsikaj začeti. Lahko kupiš čoln ali pravico do ribolova na reki, ki pripada tvojemu stricu. Razen tega jaz ne ostanem zdaj, ko je oče mrtev, v Reykjaviku. Končno je to samo ribiška vas, ki bi bila rada me-

sto — — jaz pa bi bil rajši kje drugje, kjer ni ljudi...«

Magnus se je grozansko navdušil za ta načrt. Daru ni hotel sprejeti, toda družabništvo — to je pa nekaj drugega!

»Vrag vedi,« je dejal, »nekaj je na stvari. Poznam Breidifjord od Flateya do Breidavika, in ne le Breidifjord, temveč tudi Talknafjord in Arnafjord in vso obalo do Adalvika. Pri vsem bi bil zraven, samo pod pogojem, da na majhno začneva.«

»Tudi jaz sem zato,« odvrne Ericsson. »Boljše je z majim začeti in postati velik, kakor začeti z velikim in postati majhen. Toda nobenih načrtov ne moreva delati, dokler nisva tam. Kako velik pa je prav za prav ta Skarsstöd?«

»Dovolj velik za naju. Tudi gostilna je tam, kjer lahko bivava, toda prepričan sem, da bi naju sprejel Štefan Gunnarsson. S Švalo stanuje v lastni hiši.«

Ericsson je na Švalo čisto pozabil, in ko je Magnus omenil dekle, je spreletela njegov obraz mrka senca. Od onega do-

godka na obali pri Noto ni govoril še z nobenim dekletom več, nobene ni niti pogledal. Ves ženski spol se mu je zazdel gnusen.

»Stanoval bom v gostilni,« je dejal. »Ne mika me po družbi. Iščem kraj, kjer človeku ni treba vedno blebetati z ljudmi. Delati hočem, čim prej, tem bolje.«

Magnus je molče pritrdil. Ni mu ušlo, da je njegova omemba dekleta vznevoljila Ericssona, in stotič se je začudil nad njegovo spremenjenostjo.

Ponoči, ko je Magnus buden ležal in snoval načrte za bodočnost, je slišal, kako se Ericsson premetava na ležišču. Proti jutru se je nenadoma prebudil: Ericsson je v spanju strahotno kričnil. Magnus je skočil k njemu in ga tresel, dokler se ni zbudil.

»Kaj ti pa je?«

»Japonka!« je stokal Ericsson in strmel široko razprtimi očmi, polnimi strahu, divje okoli sebe.

Potem je padel nazaj na blazino in mrmljal nekaj o neki požasti, o kateri je sanjal. Magnus pa je vedel, da je sanjal o tistem dekletu.

Drugo jutro sta po zajtrku odšla k notarju. Ericsson se je od morečega sna popolnoma opomogel in je bil videti veder.

Magnus je bil molčeč in odsoten. Ta skrivnost, ki se je prigodila prijatelju in ga vedno zasledovala s hudimi sanjami, je privlačevala njegovo fantazijo. Radovednost je bila sploh njegova slabost.

Notar ju je peljal iz pisarne v svoje stanovanje, jima ponudil cigare in začel pogovor. Ericsson mu je prepuštil vse listine kakor tudi prodajo hiše.

»V Breidifjord hočete torej,« je vprašal notar, ko je bil poslovnih pogovor končan.

»Da, »Botina«, odjadra tja pojutrišnjem,« odvrne Ericsson. »Zdaj, ko sem uredil stvar z vami, nimam tu več kaj početi, toda preden odidem, se še enkrat zglašim.«

Notar ju je spremil do vrat in vprašal Magnusa po stricčevem zdravju.

»O tem veste gotovo več ko jaz,« je menil Magnus. »Leto dni je že, odkar nisem slišal o njem.«

»Pred šestimi meseci sem ga videl,« de notar. »Bil je nenavadno čil in vesel. Tudi gospodična Švala je bila tu. Ona je v ostalem zaročena.«

»Kaj?« je zaktical Magnus in se obrnil. Stal je že na pragu in moral se je prijeti za vrata, da ni padel.

»Z Olafurjem Gundmundssonom, ki mu pripada reka nad področjem njenega očeta.« (Dalje sledi.)

Zanimivosti

Scribe, hipoteka in zakonski jarem

OB BARANTANJU OKOLI HIPOTEKE NA PRVEM IN DRUGEM MESTU JE ČEZ LETA PRISLO DO ZAKONA

Slavni francoski pisatelj komedij Scribe je v dobi svojih največjih uspehov in najbolj tolstih tanih vlagal vse svoje prihranke v hipoteko. Za ta posel je imel celo najetega posebnega notarja. Nekega dne se je oglašila pri Scribeju mlada dama, hčerka vinskega trgovca z La Villeta, ki je bila poročena s Parižanom Biolayem. Njen oče je zašel v težak finančni položaj, iz katerega bi ga utegnili rešiti samo hipoteka na drugem mestu. Gospa Biolay je sicer s svojo vnaniostjo napravila na Scribeja na vse mikaven vtis, toda ta okolnost ni pisatelja omehčala v toliki meri, da bi se las oddaljal od svojih praktičnih gospodarskih načel in postal sentimental. Z obžalovanjem je izjavil gospe: »Na hipoteko na drugem mestu ne reflektiram. Prisebna dama mu odvrne: »Vzemite potem prvo hipoteko. To je moje imetje, ki sem ga bila podedovala po materi in ki mi je zapisano kot prva hipoteka. Zadovoljila se bom z drugo hipoteko, da na ta način obvarujem svojega očeta.«

Na to izjavo je Scribe dal gospe denar. Minila so leta, ne da bi med tem v življenju še srečal gospo Biolay. Nikakor pa ni mogel pozabiti iskrene ljubezni do očeta, ki jo je bila njim razkrila sicer tako ponosna Parižanka. Ves dogodek je nekega dne pripovedoval svojemu notarju.

»To je žena«, pravi Scribe v šali, »s katero bi se človek brez bojasni oženil! To je srce. Škoda, da je že omožena!«

Minilo je jedva dobro leto, ko se je Scribejev notar spomnil tega dogodka, ker je zvedel, da je postala Biolay vdova. S čudnimi občutki je to novico takoj sporočil Scribeju, ki pa je v tem času že precej ostareel in je mnogo bolj mislil na svoje osoljene komedije kakor na ženske.

Zadeva pa se je vendarle zasukala tako, da je gospa Biolay postala gospa Scribe. Pisatelj, ki je v svojih komedijah na šaljive načine združeval pare, je naposled sam padel v zakonski jarem v precej hudomušnih okolnostih.

Prispodoba.

Neki vnet misionar v Afriki je hotel na čim nazornejši način predložiti svojim vernim črnim poslušalcem grozote pekla.

»Ste že videli raztaljeno železo, ki teče iz peči?«

Nekateri črnci so prikimali.

»Dobro!«, pravi misionar. »V peklu imajo to za sladoled.«

Dober izgovor.

Šef: »Vi torej celo priznate, da ste ves dan spali, sedeč za pisalno mizo!«

Uradnik: »Priznam, gospod šef; toda dneva nisem izgubil, ker sem ves čas sanjal o naših poslovnih zadevah.«

Pozor ljubitelji dobrih in lepih filmov!

Kino Esplanade

Telef. 25-29

GIURO VALJAK - MARIBOR

Od srede 13. do vključno ponedeljka, 18. sept.,

Zloraba

v glavni vlogi najslavnejša francoska umetnica

DANIELLE DARRIEUX

Najboljši film sedanjosti, film, ki v resnici predstavlja višek filmske kvalitete.

Še nikoli niste v nobenem filmu videli toliko resnice, toliko boli in solz, kot Vam to prikazuje ta izboren film.

V Zagrebu v največjem kinematografu je bil predvajan ta film 27 dni in v Beogradu 21 dni, kar dokazuje največje zanimanje za dober film. Matere, starši, bogati in gmotno šibkejši sloji, skratka vse staro in mlado naj si ogleda ta edinstveni film današnje socialne nemorale.

IŠČE SE PRODAJALKA za slaščičarno. Naslov v upravi. 8678-9

Tovarna v bližini Maribora IŠČE

za takojšnji nastop: I kovača več, dela z »Alax-kladivom« ter več spretnih ključavničarjev za izdelovanje stavben, okovja in ploče, vinastega blaga. Ponudbe: Anončni zavod Sax, Maribor, pod »Takoj«. 8694-9

Zgubljeno

IZGUBILA se je v nedelje zvečer rdeča damska torbica od Radvanja do Kralja Petra trga. Pošten najditelj se naproša, naj isto vrne proti nagradi v kavarni »Orient«. 8700-11

Službo išče

DEKLE ZA VSE zmožno samostojnega gospodinjstva, gre h gospodu ali manjši družini. Stara 33 let. Ponudbe na upravo pod »Pridna«. 8715-10

Pridno, pošteno DEKLE

ki zna kuhati in opravljati vsa dela v hiši, želi mesto k boljši družini. Ponudbe na upravo pod »Pridna«. 8725-10

KMEČKO DEKLE pridno, pošteno, ki se želi naučiti kuhati, išče mesto v boljši kuhinji. Naslov v upravi »Večernika«. 8714-10

Sobo išče

DVA GOSPODA iščeta separirano sobo s 15. sept. s hrano ali brez. Ponudbe pod »Centrum« na upravo. 8699-8

IŠČE SE SOBA z dvema posteljama v sredi mesta. Naslov v upravi »Večernika«. 8723-8

Zlato in srebro,

briljante, zastavljalne listke išče nujno za nakup

M. Ugerjev sin, Maribor, Gosposka ulica 15.

Suh ladijski pod

in slavonski hrastovi in parjeni bukovi parketi stalno na zalogi

TOVARNA PARKETOV

Josip Rendeli, Maribor, Koroška c. 10

Polaganje vršimo pod strokovnim nadzorstvom.

Iščem OPREMLJENO SOBO s posebnim vhomom za tabako Albin Lah, Meljska c. 10. 8728-8

OKASA

tablete Pri spolni slabosti lahko poskusite

OKASA

tablete za moške

100 komadov din 220-

proti povzetju

Zastopnik: Lekarna

Mr. Rožman Miroslav

Beograd - Terazije 5

Ogl. reg. S. 5846 36

Razno

NOGAVICE — PLETENINE volno za strojna in ročna dela, konjske koce, posteljine odeje, platno - perilo, blago za ženske obleke itd. dobite ugodno v novi trgovini in pletilnici »MARA«, Koroška cesta 26. 7888-1

HALO!

Najceneje kupite ves stavbeni material in rezan les kakor premog in drva pri C. Krasar, Studenci. 8475-3

Gas. četa Sv. Miklavž priredi v nedeljo, 17. septembra VELIKO TOMBOLO na vojaškem vežbališču. Tezno. 8726-1

Posesi

VEČSTANOVANJSKA HISA zidana, se odda z vrtom. Nova vas, Sp. Radvanjska c. 50. 8702-2

Prodajam majhno HIŠICO ali dam kuhinjo in sobo v najem. Delavska ul. 53. 8705-2

Prodajam

DVE VIOLINI in popoln dobro ohranjen sokolski krog ugodno na prodaj. Naslov v upravi. 8697-4

JABOLKA

po 1 din kg od 5 kg navzgor. Kopitarjeva 12. 8717-4

MOTORNO KOLO

NSU 350 sport v najboljšem stanju prodajam. Jerim, Kneza Koclja 20. 8720-4

Dobro ohranjen globoki OTROŠKI VOZIČEK prodajam. Cankarjeva 8. prtlj. 8729-4

Prodajam novo, dobro ohranjeno KOLO

Naslov v upravi. 8722-4

KONJSKI GNOJ prodajam. Vojašniška ul. 11. 8727-4

OREHOVO SPALNICO prodajam. Pečnik, mizarstvo. Koroška c. 39. 8721-4

Stanovanje

SOBA IN KUHINJA na dvorišču se takoj odda eni ali dvema osebama. Glavni trg 3. 8704-5

SOBA S ŠTEDILNIKOM se odda. Studenci, Slomškova 9. 8710-5

STANOVANJE kuhinja in soba, sobe s štedilnikom se odda. Vprašati Klavniška ul. 5. 8712-5

STANOVANJE 2 sobi, kuhinja, pritlikline, se odda. Vprašati Klavniška 5. 8713-5

DVOSOBNO STANOVANJE se takoj odda. Končna avtobusna postaja Studenci, trg. Krasar. 8718-5

STANOVANJE soba in kuhinja, event. samo soba se odda s 1. okt. Frančiškanska 21, krojaštvo. 8731-5

Sobo odda

GOSPODIČNO sprejemem na stanovanje. Rosinova ul. 24. Petek. 8693-7

DVEMA BOLJŠIMA solidnima osebama se odda lepa separirana, parketirana soba (centrum), kopalnica, eventualno kompletna oskrba. Ponudbe: Maribor, poštni predal 16. 8698-7

Sprejem GOSPODIČNI ali GOSPODA takoj na hrano in stanovanje Kejžarjeva 26. 8695-7

Lepo OPREMLJENO SOBO oddam solidnemu gospodu ali gospodični. Krekova ulica 5. prtlj. levo. 8701-7

DVA GOSPODA vzamem na hrano in stanovanje. Vprašati Frančiškanska ul. 21-I. 8706-7

SPREJMEM GOSPODA na stanovanje. Koroška 74. 8707-7

DVA BOLJŠA DELAVCA se sprejmeta na hrano in stanovanje. Rotovski trg 8-I, desno. 8708-7

ODDA SE SOBICA Krčevina, Aleksandrova c. 2. Peklar. 8709-7

ODDAM KABINET sončen, opremljen, s kopalnico pri parku. Prešernova 30a-III. 8711-7

GOSPODA sprejemem v vso oskrbo. Smetanova 51-I, vrata 3. 8719-7

DVE LEPI VELIKI SOBI in ena soba s pritliklinami se takoj oddajo. Aleksandrova 45, Studenci. 8730-7

SOBA s posebnim vhomom, uporaba kopalnice, s celo oskrbo za dve osebi, se odda. Gospojna 7-III, levo. 8732-7

Službo dobi UČENKO dobrih staršev s primerno šolsko izobrazbo sprejme trgovina Kravos, Aleksandrova. 8666-9

Dijaki, dijakinje!

Šolske knjige — in vse potrebščine za šolo v veliki izbiri — kupite najceneje v knjigarni in papirnici:

TISKOVNE ZADRUGE

Maribor, Aleksandrova c. 13 - Telefon 25-45

Izdaja in ureja ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. — Oglasi po ceniku. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ulica 6. — Telefon uredništva štev. 25-67 in uprave štev. 28-67. — Poštni čekovni račun štev. 11. 409.